

7. Přílohy

7.1 Školní preventivní strategie ZŠ Nepomuk

Školní preventivní strategie 2024 – 2028

Základní údaje

Adresa školy: Základní škola Nepomuk, Školní 546, 335 01 Nepomuk

jméno a příjmení ředitele: Mgr. Jaroslav Tolar

telefon: 371 591 139

e-mail: tolar@zsnepomuk.cz

Školu navštěvuje přibližně 550 žáků.

Základní charakteristiky školní preventivní strategie:

Cílem školní preventivní strategie je zabraňovat a snižovat (eliminovat) výskyt sociálně patologických jevů u žáků školy.

Prostředkem je odstraňování podmínek (zužování prostoru) pro existenci a rozvíjení sociálně patologických jevů prioritně ve školním prostředí a to všemi dostupnými způsoby od vhodné organizace výuky, nabídky žádoucích volnočasových aktivit (sport) až po výkon dohledu nad žáky a působení na rodinné prostředí žáků.

Smyslem prevence je formovat postoje žáků ke všem druhům rizikového chování, předcházet takovému chování i jeho možnému opakování. Základem prevence je zejména výchova žáků základní školy ke zdravému životnímu stylu a k osvojování pozitivního sociálního chování. Prevence sociálně patologických jevů je přitom cílená ne jenom do samotného vyučování, ale i do zájmových útvarů, práce školní družiny, výletů, exkurzí apod., důraz je kladen i na oblast sociálně právní, na občanskou výchovu. Preventivní témata prolínají všemi oblastmi práce a života školy.

Konkrétním úkolem preventivní práce je především snižovat počet vyskytujících se negativních jevů, posilovat u žáků školy odpovědnost za svůj život a zdraví, účinně bránit vzniku a potírat všechny projevy šikany mezi žáky, minimalizovat riziko závislostí atd.

To všechno je přitom založené na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce se žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy.

1. Současný stav problematiky

Škola vytváří tento program jako základní nástroj prevence. Jde o komplexní systémový prvek v realizaci preventivních aktivit, program je nejméně jednou ročně vyhodnocován, sleduje se účinnost, průběh, měří se efektivita jednotlivých aktivit. Pro školu je závazný a podléhá kontrole České školní inspekce.

Nárůst různých projevů rizikového chování v populaci mládeže a dětí školního věku se stává celospolečenským problémem. Děti patří k nejhroženější skupině. Proto je důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky, poskytnout žákům co nejvíce informací přiměřeně k věku žáků, naslouchat jejich problémům a otevřeně s nimi hovořit i na neformální úrovni.

Při tvorbě Školní preventivní strategie vychází škola z těchto dokumentů:

Plán primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č.j. 21291/2010-28 včetně svých příloh

č.j. MSMT-44400/2014 (domácí násilí),

č.j. MSMT-1999/2015 (netolismus, sebepoškozování, nová náboženská hnutí, rizikové sexuální chování, příslušnost k subkulturám), přílohy č. 21 (hazardní hraní) a č. 22 (prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s poruchami autistického spektra)

Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j. MSMT-21149/2016

Metodické doporučení č.j. MSMT-43301/2013 pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků.

Informace MŠMT č.j. 25884/2003-24 Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané

Č.j. MSMT- 22294/2013-1 , Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních

Zákon 198 ze dne 2. května 2012, kterým se mění zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

Č.j.: 10 194/2002-14 Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví

Č.j.: 11 691/2004-24 Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu

Zákon č.359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, v platném znění

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v platném znění.

Hlavní aktivity, zapracované do preventivní strategie školy

- odpovědnost za systematické vzdělávání pedagogických pracovníků v metodikách preventivní výchovy, v technikách pedagogické preventivní práce, nácviky praktických psychologických a sociálně psychologických dovedností, techniky rozvíjení osobnosti, metody vytváření pozitivních vztahů mezi žáky a řešení problémových situací,
- systémové zavádění etické a právní výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu, oblastí preventivní výchovy do výuky,
- uplatňování různých forem a metod působení na jednotlivce a skupiny dětí a mládeže, zaměřeného na podporu rozvoje jejich osobnosti a sociálního chování,
- vytváření podmínek pro smysluplné využití volného času dětí a mládeže,
- spolupráce s rodiči a osvětová činnost pro rodiče v oblasti zdravého životního stylu,
- průběžné sledování konkrétních podmínek a situace ve škole či školském zařízení z hlediska rizik výskytu patologických jevů a uplatňování různých forem a metod umožňujících včasné zachycení ohrožených dětí a mladistvých,
- diferencované uplatňování preventivních aktivit a programů speciálně zaměřených na jednotlivé rizikové skupiny dětí a mládeže,
- poskytování poradenských služeb a zajišťování poradenských služeb specializovaných poradenských a preventivních zařízení pro žáky, rodiče a pedagogy

Škola nepřijímá odpovědnost za výchovu ke zdravému životnímu stylu. Škola rodičům jen pomáhá v rozvoji dítěte jeho vzděláváním a socializací ve skupině dětí. Prevence založená ve společnosti předpokládá řadu spolupracujících složek. Vedle rodiny, školy a školských zařízení jsou to orgány sociálně právní ochrany dětí, zdravotnické zařízení, místní samosprávy, poradenské instituce ve školství, policie apod. Škola usiluje o integraci primárně preventivních aktivit, které sama poskytuje, se službami specializovaných zařízení.

Vztah učitel – žák

Budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem. Žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Učitel se zajímá o žáka, podněcuje dialog. Učitel získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka. Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem, atd. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.

Projektové vyučování a celoškolské projekty

V rámci projektů se žáci mohou blíže seznámit s děním kolem sebe a aktuálními tématy. Umožňuje intenzivní spolupráci tříd v rámci ročníku. Celoškolský projekt navíc podporuje spolupráci žáků napříč třídami a napříč ročníky. Žáci se navzájem poznávají a dokáží spolupracovat starší s mladšími. Je to podstatný prvek prevence šikany starších žáků vůči mladším.

Individualizované hodnocení, slovní hodnocení, sebehodnocení, zpětná vazba skupiny

Žáci dostávají komplexní zpětnou vazbu od učitele. Jsou informováni o svém pokroku i nedostacích. Je oceňováno úsilí žáka a míra jeho pokroku bez srovnávání s výkonem ostatních. Je podporován jeho individuální talent a zájem. Diferenciace výuky může probíhat prostřednictvím práce ve skupinách podle zaměření žáka. Pomáháme žákovi vybudovat si důvěru v sebe, ve vlastní síly, pozitivní vztah k okolnímu světu.

Komunikace s rodiči, veřejností

Učitelé nabízejí všem rodičům možnost individuální konzultace. Rodiče mají také možnost navštívit i výuku. Rodiče budou o programu informováni především třídními učiteli na třídních schůzkách. Pokud rodiče projeví zájem, rádi pro ně zajistíme alespoň jeden seminář nebo besedu s odborníkem. Na jejich dotazy a připomínky budeme reagovat.

Pedagogická diagnostika

Třídní učitel věnuje pozornost žákům, registruje signály o možném problému žáka a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči, výchovným poradcem a metodikem prevence, který se zapojí do diagnostického procesu. Případně je využíváno dalších odborných institucí (PPP aj.)

Zveřejnění informací

Informace budou zveřejňovány na nástěnce umístěné v budově školy. Informace obsahují důležitá telefonní čísla a adresy (linky důvěry apod.) a další informace, které se vztahují k tématům zařazeným do Preventivního programu školy, zásady první pomoci při výskytu šikany. Na výběru témat umístěných na nástěnce se mohou žáci sami podílet.

Program bude dále zveřejňován na školních webových stránkách.

2. Personální zajištění prevence

Výchovný poradce

1. poskytuje poradenskou činnost pro rodiče a žáky při volbě povolání (např. informace o jednotlivých typech škol, požadavcích a předpokladech přijetí, seznamuje žáky s organizací přijímacího řízení ve středních školách a konzervatořích, provádí tisk a kontrolu přihlášek ke studiu, zajišťuje pro žáky besedy, odborné přednášky a exkurze, poskytuje individuální konzultace pro žáky a jejich rodiče
2. zabývá se řešením výchovných problémů žáků a provádí konzultace se zákonnými zástupci žáků při výchovných problémech. Při jejich řešení spolupracuje s vedením školy, třídním učitelem a členy školního poradenského pracoviště
3. spolupracuje se školním koordinátorem prevence sociálně patologických jevů při sledování záškoláctví, zneužívání návykových látek a ostatních sociálně patologických jevů (př. šikana) a navrhuje nápravná opatření
4. ve spolupráci s třídními učiteli věnuje pozornost nadaným a talentovaným žákům a navrhuje další péči o ně
5. podílí se spolu se speciálním pedagogem a školním psychologem na péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
6. spolupracuje s úřadem práce, odborem sociální péče, poradenskými zařízeními, zdravotními a

dalšími institucemi

7. pomáhá při řešení konfliktních situací ve škole (rodiče-učitel, učitel-žák, žák-žák)

8. vede písemné záznamy ze všech jednání v rámci činnosti výchovného poradce

Metodik prevence

1. vyhledává a orientačně šetří žáky s rizikem či projevy sociálně patologického chování, poskytuje poradenskou službu těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťuje péči odpovídajícího odborného pracoviště

2. ve spolupráci s třídními učiteli se zabývá varovnými signály spojených s možností rozvoje sociálně patologických jevů u jednotlivých žáků a tříd a sleduje úroveň rizikových faktorů

2. koordinuje aktivity školy zaměřené na prevenci záškoláctví, závislosti, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, nekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších sociálně patologických jevů

3. spolupracuje s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci prevenci sociálně patologických jevů (poradenská, terapeutická, preventivní, krizová a další zařízení)

4. kontaktuje odpovídající odborné pracoviště v případě akutního výskytu sociálně patologických jevů

5. zajišťuje preventivní programy pro třídní kolektivy v oblasti sociálně patologických jevů

6. ve spolupráci s výchovným poradcem se podílí na řešení výchovných problémů žáků

7. vede písemné záznamy o obsahu činnosti a navržených opatřeních

Pedagogové

Věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhnou opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace.

Ředitel školy

Sleduje efektivitu prevence rizikového chování. Sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě, psychologů apod.

3. Cíle strategie

Stanovené cíle školní preventivní strategie

Hlavním cílem dlouhodobé preventivní strategie školy je vytvoření bezpečného prostředí, pozitivního sociálního klimatu ve školním prostředí, které pomůže předcházet všem sociálně

patologickým jevům, násilí, šikaně, experimentování s drogami apod. a co nejdříve zachytí varovné signály SPJ v raných stádiích.

Ve spolupráci s rodiči vést žáky k sebevědomí, správnému hodnocení, stanovení si reálných cílů v životě, k poznání sebe sama, k zvládnutí stresu, k dovednostem řešit své problémy bez pomoci léků a jiných návykových látek.

Upozorňovat žáky na nebezpečí a rizika virtuálního prostředí a formách jeho zneužívání, v rámci nabízených preventivních aktivit seznamovat rodiče i děti se stále novými aktuálními riziky internetu a komunikačních technologií včetně možností vzniku závislostí.

Nadále rozvíjet nabídku preventivních programů všeho druhu včetně prožitkových nebo intervenčních.

Podporovat práci třídních učitelů se žákovskými kolektivy i vzájemnou spoluprací jednotlivých pedagogů.

Základními cíli strategie primární prevence rizikového chování mohou být:

a) dlouhodobé cíle

- participace na výchově ke zdravému životnímu stylu
- rozvoj a podpora sociálních kompetencí
- vzdělávání školního metodika, financování projektů primární prevence

b) střednědobé cíle

- zapojování rodin do života škol
- pravidelné zapojování do grantového systému prostřednictvím vlastních projektů
- vytvoření a podpora systému víceletého financování pro oblast primární prevence rizikového chování

c) krátkodobé cíle

- zmapování potřeb v oblasti primární prevence
- finanční podpora škol preventivní strategie

Prevence rizikového chování zahrnuje především aktivity v oblastech prevence:

- a) šikany a projevy agrese
- b) kyberšikany
- c) záškoláctví
- d) rizikových sportů
- e) rizikového chování v dopravě
- f) rasismu a xenofobie
- g) působení sekt a extremistických náboženských směrů
- h) rizikového sexuálního chování
- i) užívání tabáku
- j) užívání alkoholu
- k) užívání dalších návykových látek
- l) závislostního chování
- m) poruch příjmu potravy
- n) kriminálního chování
- o) duševních onemocnění a psychických problémů

4. Vymezení cílové skupiny

Strategie je zaměřena na všechny žáky 1. -9. ročníku základní školy, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem s nedostatečným prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování.

U pedagogů je další vzdělávání zaměřeno na celý tým.

Do systému informování jsou zapojeni všichni rodiče. Zvláštní pozornost je věnována rodičům dětí, u kterých se vyskytly negativní jevy.

5. Realizace

Základními kompetencemi prevence v rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu jsou

- zvyšování sociální kompetence – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání
- posilování komunikačních dovedností – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku
- vytváření pozitivního sociálního klimatu – pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty
- formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám – pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, humanistické postoje apod.

6. Vyhodnocení preventivní strategie

Školní metodik prevence povede průběžné záznamy, s jejichž výsledky bude pravidelně seznamovat vedení školy, ostatní pedagogické pracovníky a rodiče žáků.

Vyhodnocení se týká věcné podstaty realizace jednotlivých akcí a aktivit, dává přehled o počtech účastníků, finančních nákladech, schopnosti realizovat jednotlivé programy apod.

Vyhodnocení výsledků uskutečňovaného procesu změn

- zhodnocení psychosociálního klimatu ve škole, kázně a případně i prospěchu žáků
- zhodnocení posunu v postojích a hodnotových systémech dětí
- zhodnocení výskytu rizikového chování ve škole

Proces změn bude vyhodnocován průběžně a trvale pomocí prostředků poskytujících zpětnou vazbu. Dle výsledků bude přizpůsobována preventivní strategie a preventivní program školy.

V Nepomuku dne 30.8.2024

Vypracovala: Mgr. Petra Zeidlerová
školní metodik prevence

Mgr. Jaroslav Tolar
ředitel školy